

Отримано: 21 листопада 2018 р.

Прорецензовано: 20 грудня 2018 р.

Прийнято до друку: 21 грудня 2018 р.

e-mail: dietrich_910@ukr.net

DOI: 10.25264/2519-2558-2018-4(72)-29-32

Поздняков О. В. Англо-американізми у німецькому молодіжному слензі: структурно-семантична характеристика. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог : Вид-во НаУОА, 2018. Вип. 4(72), грудень. С. 29–32.

УДК 811.112.2 : 81'276.3

Поздняков Олександр Вікторович,
кандидат філологічних наук, доцент, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

АНГЛО-АМЕРИКАНІЗМИ У НІМЕЦЬКОМУ МОЛОДІЖНОМУ СЛЕНЗІ: СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА

У статті досліджено англо-американізми як складову сучасного німецького молодіжного сленгу. Вказується субкультурний характер запозиченого вокабуляру. Автором здійснено аналіз спеціалізованих лексикографічних джерел з метою встановлення морфологічної та семантичної специфіки англо-американізмів. Більшість твірних основ досліджуваних лексичних одиниць є метафоризованими. Для словоскладання характерним є поєднання німецьких та англійських компонентів. Продуктивними є префіксація та афіксація. Частина англо-американізмів є морфологічно та орфографічно асимільованими. Серед тематичних груп важливе місце займають оцінки, найменування осіб, дозвілля, заборонених речей. Детермінантами використання такої лексики в німецькому молодіжному слензі є прагнення самовираження, креативності, протиставлення, експресивності, досягнення вищого статусу у відповідному субкультурному середовищі.

Ключові слова: німецький молодіжний сленг, англо-американізми, субкультури, метафоризація, словотвір, асиміляція.

Oleksandr Pozdniakov,
Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Vasyl Stefanyk Precarpathian National University

ANGLO-AMERICANISMS IN GERMAN YOUTH SLANG: STRUCTURAL AND SEMANTIC DESCRIPTION

The article studies Anglo-Americanisms as part of modern German youth slang. The subcultural nature of the given vocabulary has been pointed out. The author analyses specialized dictionaries in order to find out the morphological and semantic specificity of Anglo-Americanisms. The influence of mass media and subcultural styles plays an important role for popularizing these lexical units. Advantages of using borrowed words are often determined by their formal unusualness and prestigious status of English language. Most roots of the given vocabulary are metaphorized. Young people use metaphors to express subjective judgment and ironic attitude. Combining German and English roots is peculiar for word-building. Such slangisms are examples of creativeness. Using Anglo-Americanisms, young people try to oppose slang to Standard German. Prefixation and suffixation are productive ways of forming new lexical units. Word-building processes in many cases come along with semantic changes. An insignificant part of borrowed vocabulary can be classified as abbreviations. Anglo-Americanisms in youth slang are morphologically and orthographically assimilated because of their subsystemic character compared to Standard German on the one hand and globalization of subcultural activities on the other. Thematic groups of borrowed vocabulary have been singled out. Most slangisms express evaluation of the surrounding reality, name persons, leisure activities, forbidden things. The use of Anglo-Americanisms in German youth slang is determined by the wish for self-identification, creativeness, contrasting, expressiveness, achieving status in appropriate subcultural surroundings.

Key words: German youth slang, Anglo-Americanisms, subcultures, metaphorization, word-building, assimilation.

Постановка проблеми. Молодіжний сленг належить до важливих підсистем німецької мови на сучасному етапі її розвитку та функціонування. Лексичні одиниці зазначеного мовного субкоду активно використовуються у побутовому спілкуванні, рекламній діяльності, засобах масової інформації (на телебаченні, в пресі, інтернет-виданнях тощо). З іншого боку, молодіжний сленг як компонент системи німецької мови відображає основні тенденції еволюційних змін у складі загальноновживаного (стандартизованого) вокабуляру, однією з яких є популяризація англіцизмів та англо-американізмів. Сьогодні англійська мова набирає ваги як засіб обміну інформацією на міжнародному та міжкультурному рівнях. У сфері побутового спілкування спостерігається схильність до заміни німецької лексики англійськими еквівалентами. Що ж стосується окремих спеціалізованих видань, а також у царинах інформаційних технологій та розважальної індустрії, то частка англо-американізмів тут є настільки значною, що можна стверджувати про утворення змішаної німецько-англійської мови [6, с. 66].

Для молодих комунікантив запозичення-англіцизми становлять зацікавлення з позицій формальної незвичності, з одного боку, та можливості вираження групової приналежності – з іншого.

Діяльність субкультур як спосіб самовираження, задоволення потреби відмежування від представників інших суспільних та вікових груп, актуальної у адолесцентній фазі розвитку індивіда, відіграє важливу роль у житті молодої людини. Субкультурні рухи можна поділити за наступними напрямками: – музика (хіп-хоп, техно); – спорт (паркур, скейтбордінг); – інші види дозвілля (графіті, косплей); – спосіб життя (веганство); – суспільні та політичні погляди (антифашисти) і т.п. [16]. Демонстрація субкультурної приналежності реалізується у копіюванні відповідного стилю поведінки, одягу, а також словникового запасу. Позаяк більшість субкультур – американського походження, то даний вокабуляр визначаємо як англо-американізми. Інтенсифікація використання останнього німецькомовною молоддю детермінує **актуальність** нашого дослідження.

Зв'язок дослідження з науковими і практичними завданнями. Стаття є внеском у низку досліджень, спрямованих на комплексний опис німецького молодіжного сленгу як мовного субкоду, специфіки його словотворчих процесів та тематичної структурованості. З точки зору практичного застосування, результати пропонованого дослідження можуть бути використані при аналізі текстових матеріалів, що містять лексику німецького молодіжного сленгу.

Метою статті є встановлення ключових ознак процесу запозичення англо-американізмів до складу німецького молодіжного сленгу, їх асиміляції, словотворчих та значеннєвих трансформацій.

Об'єктом дослідження є сленгізми англо-американського походження, а **предметом** – особливості їх морфологічної структури та семантики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з обраної проблематики дозволив виокремити коло актуальних питань, порушених у працях вітчизняних і зарубіжних дослідників.

Так, у публікаціях вітчизняних науковців запропоновано аналіз підходів до класифікацій молодіжного сленгу [7], вивчення лексико-семантичних особливостей даного лінгвістичного феномену [3], виокремлення основних тенденцій німецької молодіжної мовної культури [5], опис процесу вербалізації мовної картини світу німецької молоді, встановлення гендерної та регіональної специфіки використання сленгізмів [8], дослідження синонімії як однієї з ознак молодіжної лексики [4].

У свою чергу, зарубіжні дослідники зосереджують увагу на комплексному описі німецького молодіжного сленгу [10, 12, 15], його походження, джерел формування та місця в системі німецької мови [11], вивченні групового характеру сленгового вокабуляру як мовного субкоду [14], взаємозв'язку останнього із лексикою засобів масової інформації [15], дослідженні специфіки функціонування сленгізмів у медіапродукції з молодіжною цільовою аудиторією [9], виокремленні детермінант та основних тенденцій поширення в таких виданнях англіцизмів [17].

Із зазначеного вище помітно, що більшість із проаналізованих досліджень стосуються вивчення системних і функціональних особливостей сленгізмів. Натомість наша розвідка зосереджена на виявленні специфіки будови та значень англо-американізмів у процесі їх лексикалізації у вокабулярі німецькомовної молоді.

Новизна статті полягає у комплексному структурно-семантичному описі англо-американізмів, наявних у спеціалізованих словниках німецького молодіжного сленгу. Таким чином, здійснено аналіз однієї з підсистем досліджуваного мовного субкоду – його лексикографічно зафіксованої частини. Це, в свою чергу, створює передумови для встановлення особливостей функціонування одиниць зазначеного вокабуляру як системоутворюючих елементів німецькомовного молодіжного дискурсу, визначаючи загальнонаукове значення пропонованої **публікації**.

Матеріалом дослідження є вибірка із шести словників сучасного німецького молодіжного сленгу [18; 19; 20; 21; 22; 23], що репрезентують актуальний вокабуляр німецької молоді.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні молодіжну культуру також визначають як медіакультуру [9, с. 82], підкреслюючи вплив засобів масової інформації на формування вокабуляру представників зазначеної соціально-вікової групи. Через тексти улюблених пісень заокеанських виконавців, повідомлення популярних оглядачів, модераторів, блогерів, інтерв'ю відомих акторів, співаків, музикантів американського походження до словникового запасу німецької молоді проникає англійська лексика, що перетворилась мало не на обов'язкову ознаку сучасного медіабізнесу (*Abturn – etwas unbefriedigendes oder enttäuschendes; Upstyler – modisch gekleidete Person*). Такі мовні одиниці не задовільняють потреби первинної номінації, відрізняючись від німецьких еквівалентів оригінальністю форми, а не змісту (*forever – ewig, für immer; auf sure – mit Sicherheit, auf jeden Fall*).

Однак зазвичай запозичення англо-американізмів до німецького молодіжного сленгу супроводжується зміною їх початкового значення. Тут молодь найчастіше вдається до метафоризації. Так, перенесення найменування на основі подібності зовнішньої ознаки спостерігаємо у сленгізмі *animalisch* в словосполученні *animalisches Verhalten – Sex machen, Liebe machen*. Наведений приклад демонструє також характерне для молодіжного спілкування використання англо-американізмів як засобу для вираження емоційно-оцінного ставлення до дійсності [2, с. 66].

Часте вживання окремих сленгізмів стає результатом формування словотвірних гнізд (*burnen – sehr attraktiv, bewundernswert, cool sein*, звідси: *Burner – besonders positives Ereignis; Burnersession – besonders gelungene Party mit Freunden*).

Метафоризація при запозиченні лексем на позначення актуальних понять часто супроводжується наданням їх семантиці іронічного забарвлення як вербалізації групових цінностей, висміювання відповідних явищ оточуючої дійсності. Це характерне для популярних у молодіжному середовищі тем вечірок (*Club-Hopping – von Disco zu Disco ziehen*) та вживання алкоголю (*Sixpack – Bierpackung*).

Вживання англо-американізмів у молодіжній комунікації відбувається також для приховування від широкого загалу справжнього змісту повідомлення, особливо якщо мова йде про заборонені речі, як от наркотичні засоби (*Magic Mushrooms – natürliche Drogen, halluzinogene Wirkstoffe*).

Поряд з процесом метафоричного перенесення найменування зміна значення відбувається шляхом його розширення та звуження. У першому випадку зміна обсягу значення сленгізмів *Champ – der Größte, Meister, Sieger; horny – klasse, gut* та *heavy – besonders stark, gut* створює передумови для збільшення варіативності їх сполучуваності та, як наслідок, можливостей ситуативного застосування. Звуження значення, у свою чергу, демонструє виокремлення в семантиці сленгізмів компонентів та актуалізацію понять, що асоціюються із субкультурою діяльністю (*Fighter – Kämpfer, der nicht aufgibt; Location – Ort für eine Party*).

Специфіка словотвірних процесів досліджуваного вокабуляру полягає у поєднанні під час словоскладання німецьких й англійських основ. Внаслідок цього такі композити, з одного боку, відзначаються формальною незвичністю (*brandneu – etwas ganz Neues*), з іншого – виражають суб'єктивне, часто жартівливе ставлення до об'єкту номінації (*Cop-Terrier – Polizeihund, Drogenhund*). У такий спосіб молодь протиставляє свій словниковий запас лексиці дорослих, якій, за П. Шлобінськи, «fehlt der gewisse Pepp» [15, с. 189]. Яскравим прикладом є сленгізм *Doppel-Whopper – Person mit Übergewicht*.

Оскільки німецький молодіжний сленг не є окремою мовною системою, а субкодом загальнонаціональної німецької мови, паралельно із входженням до його складу англо-американізмів відбувається й процес асиміляції останніх. Насамперед це реалізується шляхом додавання до запозичених твірних основ німецьких граматичних і словотвірних морфем.

Так, асимільовані дієслова одержують граматичну морфему *-en* (*hiken – zu Fuß unterwegs sein; maccen – zu McDonald's gehen*). Основи цих сленгізмів можуть бути як метафоризованими (*snaken – sich anstellen, sich vordrängeln*), так і зберігати значення, притаманне їм у мові-джерелі (*snoozen – schlafen*). Використання подібних лексичних одиниць детерміноване, не

в останню чергу, вищим рівнем престижу англійської мови в молодіжному середовищі [5, с. 174]. Серед словотвірних префіксів дієслів продуктивністю відзначається *ab-* (*abloosen – versagen; abcoolen – sich beruhigen, ruhig werden*).

Для асиміляції прикметників у досліджуваному матеріалі характерне застосування суфіксу *-ig* (*chillig – ruhig*). Як й у випадку з *-en*, передумовою використання таких сленгізмів є формальна незвичність (*peacig – gut gestimmt sein, lässig drauf sein*).

Серед англо-американізмів, зафіксованих у словниках німецького молодіжного сленгу, незначна частка належить скороченням (*Floor – Tanzfläche*). За М.Ф. Кондаковою, запозичення відображають еволюцію суспільства в розвитку мови [1, с. 50], а тому процес аббревіації супроводжується зміною обсягу значення (як правило, звуженням), репрезентуючи субкультурний вокабуляр дзеркалом новітніх змін. Наприклад, лексема *Pic – digitales Bild* підкреслює прогрес у сфері комп'ютерних технологій як пріоритетного способу демонстрації зображень.

Відбувається також орфографічна асиміляція англо-американізмів. Остання здебільшого реалізується застосуванням німецьких буквосполучень та умлауту (*exercieren, wörken – arbeiten*). Подібні лексеми можна вважати наслідками процесів глобалізації, де чільні позиції належать молодіжним субкультурам [13, с. 24]. Стирається межа між елементами відповідних національних мов, відбувається їх входження до вокабуляру членів надрегіональних стилєвих угруповань (*schmuf – gelassen*).

Тематика досліджуваних лексичних одиниць обмежена відповідними сферами, актуальними для життя молодих носіїв мови, що загалом відповідає специфіці німецького молодіжного сленгу. Здійснений аналіз словників дозволяє виокремити наступні групи англо-американізмів відповідно до їх семантики та сфери використання:

– лексичні одиниці для вираження суб'єктивної оцінки людей, речей, подій (*edgy – ungewöhnlich; mega-in – sehr modern; mega-out – völlig unmodern*);

– сленгізми на позначення осіб з демонстрацією до них негативного (*Facker – Simulant*), позитивного (*Sofie – sanfter Junge (Mann)*) чи іронічного ставлення (*Happy Hippo – immer fröhliche Person*);

– найменування атрибутів стилю, видів діяльності та учасників молодіжних субкультур (*Toy – Anfänger-Sprayer scratchen – die Platte vor- und zurückdrehen; Baggy Pants – weit geschnittene, ausgebeulte Hose*);

– сленгізми, що вербалізують використання сучасних технологій (*beamen – Daten im Internet versenden; simsens – eine SMS verschicken*);

– інші лексеми на позначення дозвілля (*Flyer – Handzettel, mit dem eine Party angekündigt wird; Partyhopping – an einem Abend von einer Party zu nächsten gehen; Partyparasit – uneingeladener Gast*);

– найменування заборонених речей та дій (*Bumble-Bee – Ecstasy; Diver – Taschendieb*).

Молодіжний сленг як підсистема німецької мови виявляє також загальні тенденції формування лексичного складу. До останніх можна віднести економію мовних засобів, що виражається у багатозначності низки англо-американізмів (*Bubble – 1. Seifenblasen, Badeschaum; 2. Kaugummi; Gag – 1. Scherz, Idee; 2. Aktion; nibbeln – 1. einschlagen, annageln; 2. nagen, knabbern; 3. träge, unlustig nicht fertig werdend essen; 4. tadeln, kleinlich kritisieren* (звідси: *Nippelwetter – sehr schlechtes Wetter*)).

Висновки. Одержані результати дослідження свідчать про активність процесу входження англо-американізмів до складу німецького молодіжного сленгу. Важливу роль у популяризації зазначеної лексики відіграють засоби масової інформації та субкультурні стилі. Перебуваючи під впливом новітніх медійних тенденцій, молоді комуніканти охоче включають до свого словникового запасу іншомовні слова й вирази як демонстрацію групової приналежності. Характерною ознакою англо-американізмів є їх метафоризованість. У такий спосіб молодь реалізує потребу вираження суб'єктивної оцінки чи експресії. Часто метафоричні перенесення найменування носять іронічний відтінок. З іншого боку, не завжди процес запозичення супроводжується семантичними змінами. Популярність таких сленгізмів детермінована їх формальною незвичністю, а також використанням англійської мови як ознаки статусності. Молодіжна креативність, протиставлення мовним зразкам дорослих членів суспільства виражається у словотвірних процесах, де особливою продуктивністю відзначаються словоскладання та афіксація на базі запозичених твірних основ. Частині досліджуваної лексики притаманна орфографічна асиміляція. Субсистемний характер сленгу визначає тематичну обмеженість англо-американізмів, які застосовуються наперед для вираження оцінного ставлення, а також на позначення осіб, елементів субкультурної діяльності, дозвілля, заборонених речей.

У **перспективі** результати дослідження можуть бути використані для здійснення структурно-семантичного опису запозичень до німецького молодіжного сленгу з інших національних мов та мовних субкодів.

Література:

1. Кондакова М. Ф. Языковые контакты как объект лингвистического исследования. *Уральские лингвистические чтения*. Екатеринбург : УрГПУ, 2001. № 14. С. 50.
2. Лапенков Д. С., Минякова Н. И., Олейник О. В. Роль и место англо-американизмов среди неологизмов современного немецкого языка. *Вестник Оренбургского государственного университета. Гуманитарные науки*. Оренбург, 2013. № 5 (154). С. 62–67.
3. Левицька Л. Я., Микитка І. С. Німецький молодіжний сленг та його лексико-семантичні особливості. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Філологія*. Харків, 2013. № 1052. Вип. 74. С. 94–99.
4. Олійник Л. В. Синонімія в німецькомовному молодіжному слензі : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Запоріжжя, 2016. 20 с.
5. Сокол Г.Р. Сленг сучасної німецької молоді як засіб розвитку комунікативної компетенції студентів. *Науковий вісник Східно-європейського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Мовознавство*. Луцьк, 2013. № 20. С. 172–176.
6. Таран М. П. Англо-американизмы в современных немецких СМИ. *Культура народов Причерноморья*. 2006. № 76. С. 64–66.
7. Ткачівська М. Р. Молодіжний сленг і його класифікація. *Одеський лінгвістичний вісник*. Одеса : Гельветика, 2015. № 6. Т. 2. С. 114–118.
8. Христенко О. С. Німецький молодіжний сленг : лінгвокогнітивний та соціолінгвістичний аспекти : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 / Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Київ, 2009. 323 с.
9. Chun M. Jugendsprache in den Medien : Eine jugendsprachliche Analyse von Jugendromanen, Hip-Hop-Texten und Kinofilmen [1. Aufl.]. Saarbrücken : Dr. Müller, 2007. 352 S.

10. Dürscheid Ch. Was ist von der Jugendsprache zu halten? URL : <https://www.linguistik.uzh.ch/de/easyling/faq/durscheid-jugendsprache.html> (дата звернення: 06.11.2018).
 11. Gross N. Jugendsprache. Definition, Geschichte und Funktion [1. Aufl.]. München : GRIN, 2014. 32 S.
 12. Neuland E. Jugendsprache: Eine Einführung [2. Aufl.]. Stuttgart : UTB, 2018. 222 S.
 13. Roth R. Globalisierungsprozesse und Jugendkulturen. *Politik und Zeitgeschichte*. 2002. Bd. 5. S. 20–27.
 14. Schlobinski P., Heinz H.-Ch. Jugendliche und «ihre» Sprache : Sprachregister, Jugendkulturen und Wertesysteme. Empirische Studien. Opladen : Westdeutscher Verlag, 1998. 236 S.
 15. Schlobinski P., Kohl G., Ludewigt J. Jugendsprache. Fiktion und Wirklichkeit. Opladen : Westdeutscher Verlag, 1993. 223 S.
 16. Szenen im Überblick. URL : <http://www.jugendszenen.com> (Дата звернення: 08.11.2018).
 17. Wehrli Ch. Anglizismen in BRAVO. Eine empirische Untersuchung mit Schülern. Zürich : Studentendruckerei, 2002. 234 S.
- Список лексикографічних джерел
18. Hehl H. Lexikon der Jugendsprache. URL: http://hehl-rhoen.de/pdf/lexikon_der_jugendsprache.pdf (дата звернення: 10.11.2018).
 19. Langenscheidt 100 Prozent Jugendsprache 2018 (Deutsch – Englisch). München : Langenscheidt, 2017. 160 S.
 20. Niegel Ch. Hä?? Jugendsprache unplugged 2011: Deutsch, Englisch, Spanisch, Französisch. Berlin; München; Wien; Zürich u.a. : Langenscheidt, 2011. 168 S.
 21. PONS 15 Jahre Wörterbuch der Jugendsprache – Sammelband : Das Original – unzensiert [1. Aufl.]. Stuttgart : PONS, 2016. 288 S.
 22. PONS Wörterbuch der Jugendsprache 2015. Stuttgart : Klett, 2014. 143 S.
 23. PONS Wörterbuch der Jugendsprache 2017. Stuttgart : PONS, 2016. 144 S.